

MERSİN E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/51

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 16/8/2024 tarihli ve 2024/769 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR	iii
I. GİRİŞ	1
II. GENEL BİLGİLER	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	9
C. Beslenme	11
D. Sağlık Hizmetleri	12
E. Psikososyal Servis Hizmetleri	14
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	15
G. Dış Dünya ile İletişim	18
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	20
A. Değerlendirme	20
B. Tavsiyeler	20
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	20
2. Mersin İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	22
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiye	23

KISALTMALAR

ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
BM	: Birleşmiş Milletler
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *"Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır."*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi"* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Kapalı Ceza İnfaz Kurumları"* başlıklı 8'inci maddesi şöyledir: *"Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir."*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 9/11/2023 tarihinde Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkan Yardımcısı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ve Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. TİHEK Heyeti tarafından, Kurum İdaresine UÖM'e, ziyaretin amacına ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti koğuşların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemeler gerçekleştirmiştir. İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel koğuşlarda bulunmamıştır. Buradaki görüşmelerin ardından sağlık servisi, psikososyal servis, manevi rehberlik servisi, kütüphane, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme odaları, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı kararı ve Başkanlık makamının 6/11/2023 tarihli ve 28843 sayılı oluruna istinaden 9/11/2023 tarihinde Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülükleri ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. 17/1/1982 tarihinde faaliyete geçen Kurum, 2010 yılından itibaren aynı kampüs içerisinde açık ve kapalı ceza infaz kurumu olarak hizmet vermeye başlamıştır.

10. Kurum, 52.912 m² arazi üzerine inşa edilmiş olan 12.600 m² kapalı alan ile hizmet vermektedir.

11. Mersin il merkezine 5,2 kilometre uzaklıkta olan Kurum, en yakın toplu taşıma durağına 8 dakika yürüme mesafesindedir.

B. Kurum Personeli

12. Kurumda 303 personel görev yapmaktadır. Personelin tümünün hem açık ceza infaz kurumunda hem de kapalı ceza infaz kurumunda görev yaptığı öğrenilmiştir. Personelin ünvan ve sayı dağılımı ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	6
İnfaz ve Koruma Başmemuru	6
İnfaz ve Koruma Memuru	236
Psikolog	4
Diş Hekimi	1
Sağlık Memuru	3
Diyetisyen	1
Sosyal Çalışmacı	3
Öğretmen	2
Memur	3
Cezaevi Kâtibî	4

Sayman	1
Bilgisayar İşletmeni	4
Teknisyen	6
Aşçı	5
Şoför	12
Kaloriferci	1
Hizmetli	3
TOPLAM	303

13. Kurum İdaresi ile yapılan görüşmede, aynı personelin hem açık ceza infaz kurumu hem de kapalı ceza infaz kurumunda görev yapması sebebiyle personel sayısının yeterli olmadığı, işlerde yoğunluk ve aksama yaşandığı ifade edilmiştir.

14. Kurumda gündüz mesai sistemi ve dörtlü vardiya sistemi³ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sisteminde görevli personel 08.00–17.00 saatleri arasında, vardiya sisteminde görevli personel ise 08.00–20.00 ile 20.00–08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

15. Kurumda görev yapan personelin belirli dönemlerde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce planlanan farklı konularda eğitimlere katıldığı ifade edilmiştir. Kurum personelinin Psikososyal Servis Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF), Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS), Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Müdahale (YARDM), Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP), Emanet Para ve Kıymetli Eşya İşlemleri Eğitimi, Liderlik ve Yöneticilik, Firar ve Firar Girişimlerini Önleme, Ceza Tehiri ve Bulaşıcı Hastalıklar Sağlık Uygulamaları, İyi Hal Uygulamaları, Asayiş ve İyi Hal Uygulamaları, Kuruma Kabul İşlemleri, Personel Disiplin İşlemleri, Hükümlü Disiplin İşlemleri, Emanet Eşya İşlemleri, Ziyaret Kabul İşlemleri, Mesleki ve Resmi Yazışma Kuralları, Telefonla Görüşürme İşlemleri, Manevi Rehberlik İşlemleri, İlk Yardım Eğitimi, Mektup Okuma İşlemleri, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri, İntihar ve İntiharı Önleme, Yangın Söndürme ve Ani Müdahale, İş Sağlığı ve Güvenliği ile Acil Durum ve Kriz Yönetimi Eğitimlerine katıldığı bilgisi verilmiştir. Personelin ayrıca insan haklarına ve kötü muamele ve işkence yasağına ilişkin eğitim aldığı belirtilmiştir.

³ Dörtlü vardiya; 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade etmektedir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Ziyaret tarihinde Kurumda 1053 hükümlü, 613 tutuklu ve 153 hükümlü olmak üzere toplam 1819 mahpus bulunmaktadır. Mahpusların 213'ü⁴ yabancı uyrukludur.

17. Kurumda ziyaret tarihinde 10 fiziksel engelli mahpus, 7 zihinsel ve ruhsal engelli mahpus bulunmaktadır.

18. Kurumda, kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

19. Kurumun nizamiye alanında; emanet eşya birimi, ziyaretçi bekleme alanı, personel ve ziyaretçi kayıt işlemleri birimi yer almaktadır.

20. Kurum binası A, B, C, D ve E olmak üzere birbirine bağlantılı 5 bloktan teşekkül ettirilmiştir. Blokların her biri 3 katlıdır.

21. Kuruma personel ve ziyaretçi girişleri A Bloktan yapılmaktadır. A Blok girişinde X-Ray, duyarlı kapı ve 2 adet göz okuma cihazı bulunmaktadır. Duyarlı kapıdan geçiş sırasında gerekli olması halinde kullanılması için galoş bulundurulduğu görülmüştür. A Bloğun zemin katı ortak alanlar, üst katları ise idari işler için ayrılmıştır. B,C,D ve E Bloklarında ortak alanlar ile mahpusların koğuşları yer almaktadır.

22. Kurum kapasitesi 1070 kişi sahip olup ziyaret tarihinde Kurumda 1819 mahpus bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından Kurum genelinde yapılan incelemeler neticesinde kalabalıklaşma nedeniyle mahpusların sosyal ve sportif faaliyetlere katılımı ve sağlık hizmetlerinden yararlanması ile genel temizlik hususlarında sorun yaşandığı görülmüştür.

23. Kurumda toplam 76 adet koğuş bulunmaktadır. Koğuşlardan 72 tanesi çift katlı, 4 tanesi ise tek katlı olacak şekilde inşa edilmiştir.

24. Çift katlı şekilde inşa edilen koğuşların üst katı yatakhane, alt katı ise ortak yaşam alanı olarak tasarlanmıştır. Üst katta metal karyolalar ile metal dolapların bulunduğu; alt katta mutfak alanı, tuvalet ve banyo ile masa ve plastik sandalyeler olduğu görülmüştür. Tek katlı koğuşlarda ise yatakhane ve ortak yaşam alanı aynı bölümdedir.

⁴ Yabancı uyruklu mahpusların 97'si hükümlü ve 106'sı tutuklu statüsündedir.

25. Kurum binasının eski olması nedeniyle binaya zaman içerisinde birçok tadilat ve ekleme yapıldığı öğrenilmiştir. Bu sebeple koşulların çoğunun farklı genişliğe ve kapasiteye sahip olduğu, koşul büyüklüğü açısından bir standart bulunmadığı görülmüştür.

26. Kurumdaki koşullarda acil durum butonu bulunmamaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde infaz ve koruma memurlarıyla kapıya vurarak yahut seslenerek iletişime geçtikleri belirtilmiştir.

27. Görüşülen mahpuslardan bazıları odalarında sigara kullanımından rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Kurum İdaresi tarafından, Kurumun kapasitesi ve oda sayısı göz önünde bulundurulduğunda mahpusların odalara dağıtılmasında sigara kullanımının dikkate alınmasının olanaklı olmadığı belirtilmiştir.

28. B Bloкта bulunan 1 adet koşul fiziksel engelli ve yaşlı mahpuslara ayrılmıştır. Koşulun 30 kişilik kapasiteye sahip olduğu, ziyaret tarihinde koşultaki mevcut mahpus sayısının 27 olduğu görülmüştür. Fiziksel engelli ve yaşlı mahpuslara ayrılan koşultta diğer koşullardan farklı olarak tuvaletin alafranga olduğu ve erişilebilirliğe uygun olarak tasarlandığı görülmüştür

29. Kurumda her koşulun kendisine ait ayrı havalandırma alanı bulunmaktadır. Havalandırma kapılarının, yaz aylarında sabah saat 07.00’da açıldığı ve akşam saat 19.00’da kapatıldığı; kış aylarında ise sabah saat 07.00’da açıldığı ve akşam saat 17.00’da kapatıldığı belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde havalandırma alanından yararlanmada sıkıntı yaşamadıkları, kapıların açılması ve kapatılması için belirlenen saatlere uyulduğu ifade edilmiştir.

30. Kurumda bulunan koşulların temizliği, mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Kurum İdaresi tarafından temel temizlik malzemelerinin (sabun, yüzey temizleyici, bulaşık deterjanı ve çamaşır suyu) mahpuslarca kantinden satın alındığı ifade edilmiştir. Maddi durumu iyi olmayan mahpusların ise temizlik malzemesi ihtiyaçlarının Kurum bütçesinden karşılandığı bilgisi verilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde temizlik malzemesine erişim konusunda bir sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

31. Kurumda 4 adet geçici oda⁵ bulunmaktadır. Geçici odalar; üst katında metal karyola ve metal dolaplar ile alt katında mutfak alanı, banyo ve tuvalet olacak şekilde çift katlı inşa edilmiştir. Ziyaret tarihinde geçici odalardan 2 tanesinde tadilat yapıldığı görülmüştür. Görevli personel tarafından geçici odaların her kullanımın ardından işyurdu kapsamında çalışan mahpuslarca temizlendiği belirtilmiştir.

⁵ Geçici oda; mahpusların Kuruma kabulünün ardından İdare ve Gözlem Kurulu tarafından kalıcı koşulları belirlenene kadar kaldığı odayı ifade etmektedir.

32. Kurumda 1 adet doku hasarı ve travma önleyici oda⁶ mevcuttur. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede; oda kapısının iç kısmı da dâhil olmak üzere tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı, odadaki tuvaletin alaturka olduğu görülmüştür. Odanın karşılıklı uçlarında, tavana monte edilmiş halde 2 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarının incelenmesi neticesinde, kameraların odadaki tuvalet kısımlarını gördüğü tespit edilmiştir.

33. Ziyaret tarihinde doku hasarı ve travma önleyici odanın temiz tutulduğu ancak doğal ışık ve havalandırma için pencere bulunmadığı, bu nedenle odanın havasız olduğu gözlemlenmiştir. Kurum İdaresi tarafından odanın son 1 yıl içinde kullanılmadığı bilgisi verilmiş, bu husus Ziyaret Heyeti tarafından “Yumuşak Oda Kayıt Defteri”nin incelenmesi sırasında da teyit edilmiştir. Defterin düzenli şekilde tutulduğu ve en son Ceza ve Tevkifevleri Başkontrolörü⁷ tarafından 14/8/2023 tarihinde kontrol edildiği görülmüştür.

34. Kurumda 20 adet tek kişilik koğuş bulunmaktadır. Tek kişilik koğuşların hücreye koyma cezası⁸ alan mahpusların disiplin cezasının yerine getirilmesi için kullanıldığı bilgisi verilmiştir. Tek kişilik koğuşlarda taş malzemeden karyola yapısının bulunduğu görülmüş, mahpusların tek kişilik koğuşa gelirken beraberlerinde yataklarını taşıdıkları ifade edilmiştir. Tek kişilik koğuşların hepsinde 1 adet tuvalet ve 1 adet lavabo bulunmaktadır. Tuvaletin etrafının yarım bir duvar ile kapatıldığı ve lavaboda hijyen malzemelerinin bulunduğu görülmüştür.

35. Kurumun günlük kullanım ve içme suyu ihtiyacının 4 adet artezyen kuyusundan gelen suyun arıtılmasıyla sağlandığı bilgisi verilmiştir.

36. Kurum İdaresi tarafından soğuk su kullanımında kota bulunmadığı, sıcak suyun ise koğuşlara haftada 2 defa gün boyunca ve kalan günlerde ise 04.00-06.00 saatleri arasında verildiği belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde koğuşlardaki kalabalıklaşma nedeniyle banyo kullanımında sıra bekledikleri ve sıcak suyun verildiği saat aralıklarının yetersiz kalabildiği ifade edilmiştir.

37. Kurum çamaşırvhanesinde 1 adet sanayi tipi çamaşır makinesi, 10 adet ev tipi çamaşır makinesi ve 10 adet ev tipi kurutma makinesi bulunmaktadır. Kurum İdaresi tarafından

⁶ “Yumuşak oda” veya “süngerli oda” olarak da bilinmektedir.

⁷ 01/11/1997 tarihli ve 23157 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri Kontrolörleri Yönetmeliği’nin “Kontrolörlerin Görev Alanı” 8’inci maddesinin birinci fıkrası: “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinin yönetimine dair tüm işlem ve uygulamalar ile işyurtlarının denetimi kontrolörlerin görev alanını teşkil eder.”

⁸ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 44’üncü maddesinin birinci fıkrası: “Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır.”

sanayi tipi çamaşır makinesinin haftada 1 gün ücretsiz olmak üzere mahpusların nevresim takımlarının yıkanması için kullanıldığı, mahpusların çamaşırlarının ise ev tipi çamaşır makineleri ve kurutma makinelerinde 30 TL bedel karşılığında yıkanıp kurutulduğu ifade edilmiştir. Yıkanacak nevresim takımlarının ve çamaşırların, sabah sayımında görevli personel tarafından topladığı ve yıkanıp kurutulduktan sonra akşam sayımında teslim edildiği belirtilmiştir.

38. Kurum kantininde 209 çeşit ürün satılmakta olup kantindeki ürünlerin konsinye sistemi ve doğrudan temin yoluyla alındığı bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemeler sonucunda, kullanım/tüketim tarihi geçmiş ürüne rastlanmamış ancak kantindeki ürün çeşitliliği ve miktarının Kurumda bulunan mahpus sayısına oranla yetersiz kaldığı değerlendirilmiştir. Yapılan görüşmelerde de mahpuslar tarafından bu husus dile getirilmiş ve kantindeki ürün çeşitliliğinin az olduğu ifade edilmiştir.

39. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından; kantinde iç çamaşırı, çorap, terlik vb. ürünlerin satışı yapıldığı için bu ürünleri dışarıdan temin etmelerine izin verilmediği ileri sürülmüştür. Kurum İdaresi tarafından mevcut mahpus sayısının fazlalığı nedeniyle güvenlik açığı yaşanmaması ve Kuruma yasaklı madde veya eşya sokulmasının önüne geçilmesi adına söz konusu uygulamaya gidildiği belirtilmiştir.

40. Görevli personelle yapılan görüşmelerde mahpusların kantinden talep ettikleri ürünleri kantin talep formuna liste halinde yazdığı, kantin talep formlarının görevli infaz ve koruma memurları tarafından her hafta salı günü sabah sayımında toplandığı ve ürünlerin perşembe günü mahpuslara teslim edildiği belirtilmiştir.

41. Kurum İdaresi tarafından kantinde satılan ürünlerin güncel fiyat listesinin haftalık olarak hazırlandığı ve koğuştaki televizyonlarda merkezi yayın sistemi ile yayınlandığı ifade edilmiş; Ziyaret Heyeti tarafından koğuştaki televizyonlarda yapılan incelemeler sırasında televizyonda kantin listesinin yayınlandığı görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde satılan ürünlerin fiyat listesini incelenmiş; ürün fiyatlarının dış piyasa ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

42. Kurumda ısınma, altyapısı 2022 yılında tamamlanan doğalgaz sistemi ile çalışan kalorifer petekleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Koğuştaki hepsinde kalorifer peteklerinin bulunduğu görülmüş, mahpuslarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.

43. Kurumda 100 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kurum İdaresi tarafından yumuşak odada bulunan 2 adet kameranın kayıtlarının geriye dönük olarak 3 ay boyunca saklandığı, diğer kameraların kayıtlarının ise geriye dönük 9 ay saklandığı belirtilmiştir.

44. Kameraların görüş açısında Kurum ana koridorları, Kuruma giriş ile çıkışlar ve ortak alanlar bulunmaktadır. Ayrıca kameralar koğuşların yalnızca giriş ve çıkışlarını görüntülemekte, koğuşların ortak yaşam alanı olarak kullanılan kısımlarında ise kamera bulunmamaktadır.

45. Kamera odasında 8'i gece vardiyasında çalışan ve 1'i gündüz mesaisinde çalışan toplam 9 personelin görev yaptığı öğrenilmiştir. Görevli personel tarafından kamera sisteminin yaklaşık 12 yıllık olduğu, bu nedenle kamera sayısının ve kayıt kalitesinin yetersiz kaldığı, kameraların görüş açısı yönünden ise kör noktaların bulunduğu ifade edilmiştir. Kameralardan 4 tanesinin tamamen bozuk olduğu öğrenilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarının incelenmesi sırasında koğuşlardan birinin kapısının kamera açısının dışında kaldığı, bazı kameraların görüntülerinde ise karıncalanma ve netlik problemi olduğu görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

46. Mahpusların Kuruma giriş ve çıkış işlemleri mahkûm kabul biriminden yapılmaktadır. C Bloкта, koğuş olarak tasarlanmış bir odanın sonradan X-Ray ve duyarlı kapı eklenerek mahkûm kabul birimi olarak düzenlendiği görülmüştür. Kuruma gelen mahpusların kayıtlarının infaz ve koruma memurları tarafından yapıldığı, ardından arama odasında önlük verilerek detaylı üst aramasının⁹ yapıldığı belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde arama odasında önlük bulunmadığı görülmüş, görevli personel tarafından önlüklerin ambarda tutulduğu bilgisi verilmiş ve Ziyaret Heyetinin talebi üzerine 1 adet önlük örnek olarak getirilmiştir. Mahkûm kabul birimi girişinde engelli mahpuslar için sedye ve tekerlekli sandalyenin hazır bulundurulduğu görülmüştür.

47. Kuruma kabulü yapılan mahpusların kalıcı koğuşları belirlenene kadar geçici odaya yerleştirildikleri ve burada en fazla 3 gün süreyle tutuldukları dile getirilmiştir. İlk kabul

⁹ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Arama, Güvenlik Tatbikatı ve Sayım" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre; "a) Detaylı arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir. Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir.

b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır.

c) Detaylı arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir ve görevli tarafından eldiven kullanılır. Aranan kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir.

ç) Detaylı arama, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilir ve işlem tutanağa bağlanır, tutanakta arama yapan görevliler ile hükümlünün imzası bulunur. Hükümlünün imzadan kaçınması hâlinde bu durum tutanağa geçirilir."

biriminde mahpuslara geçici odalarda kalırken imza karşılığında yatak, nevresim, yastık ve battaniye verildiği; mahpusların kalıcı koğuşlarına verilen eşyalarla birlikte gittiği, ayrıca verilen eşyaların yıpranması halinde eskiyenlerin alınarak yeni eşyanın ilgili mahpusa teslim edildiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde ise Kurum tarafından ilk kabulde kendilerine verilen yatak ile battaniyelerin eskidiği ve yenilenmediği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından koğuşlarda yapılan incelemeler sırasında bazı yatakların ve battaniyelerin mahpusların beyan ettiği gibi yıprandığı ve eskidiği görülmüştür.

48. İdare tarafından Kurumda mahpus sayısının kapasitenin üzerinde olması nedeniyle mahpusların odalara yerleştirilmesinde sorun yaşandığı, kalabalıklaşma nedeniyle farklı suç gruplarının aynı koğuşlarda barındırılabilirdiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde aynı uyruklu olan ve aynı dili konuşan yabancı uyruklu mahpusların, suç grupları farklı olmasına rağmen aynı koğuşa yerleştirildiği anlaşılmış, Kurum İdaresi tarafından yabancı uyruklu mahpusların diğer koğuşlarda mahpuslarla iletişim kurmakta zorlandıkları, kendi talepleri üzerine aynı koğuşa yerleştirildikleri dile getirilmiştir.

49. Görevli personel tarafından mahpusların Kuruma kabulü sırasında iyi hal değerlendirmesine ilişkin puan ve kıstasların yazılı olduğu belgelerin imzalandığı belirtilmiş, ayrıca koğuşlarda bulunan televizyonlarda iyi hal değerlendirmesine ilişkin bilgilerin yayınlandığı görülmüştür.

50. Yapılan görüşmeler sırasında mahpuslar tarafından haklarında iyi hal değerlendirmesi yapılırken yalnızca psikolog ile görüştürüldükleri ileri sürülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından bu husus son görüşmede dile getirilmiş; Kurum İdaresi, iyi hal değerlendirmesi yapan kurulun idari odaların bulunduğu katta toplandığını ve mahpusların buraya gelmek için duyarlı kapıdan geçirilmesi gerektiğini, bunun yerine mahpusların duyarlı kapıdan geçirilmeden yalnızca psikolog ile görüştürülerek haklarında iyi hal değerlendirilmesi yapıldığını ifade etmiştir.

51. Kurumda sabah 08.00 ve akşam saat 19.00'da olmak üzere günde 2 defa sayım yapıldığı; sayımın, mahpusların ayakta sıralı halde durması suretiyle ve doktor raporu ile yatak istirahati olan mahpusların yüzleri görülecek şekilde yapıldığı ifade edilmiştir.

52. Mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin, odaların bulunduğu bloktan sorumlu olan personel tarafından sabah sayımı esnasında teslim alındığı; dilekçelerin infaz ve koruma başmemurluğuna getirildikten sonra ilgili birimlere havalesinin yapıldığı, nihayetinde de dilekçelere sayı numarası verilerek UYAP üzerinden ilgili makamlara gönderildiği ifade edilmiştir. Mahpusların talebi doğrultusunda dilekçelerin evrak çıkış numaralarının yazılı veya sözlü olarak tebliğ edildiği belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde Kurum dışı

dilekçelerin ilgisine gönderildikten sonra talep etmeleri halinde dilekçeye ilişkin takip numarasının kendilerine bildirildiği ve dilekçelerinin ilgili makamlara gönderilmesinde sorun yaşamadıkları beyan edilmiştir.

53. İdare tarafından son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla Kuruma yahut ilgili makamlara başvuran mahpus bulunmadığı bilgisi verilmiştir.

C. Beslenme

54. Mahpuslara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek verilmektedir. Yemekler Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iye bedeli göz önünde bulundurularak Kurum yemekhanesinde hazırlanmaktadır. Kurum yemekhanesinde görevli personelle yapılan görüşmelerde, çalışma şartlarından memnun oldukları ve düzenli aralıklarla sağlık taramasından geçirildikleri ifade edilmiştir.

55. Ziyaret Heyeti tarafından yemek listesi incelenmiş; listede 2 infaz ve koruma memurunun, 1 idare memurunun ve kurum müdürünün imzasının bulunduğu görülmüş ancak listenin diyetisyen kontrolünden geçirilmediği anlaşılmıştır. Kurum İdaresi tarafından yemeklerin miktarı ve çeşitliliğine önem verildiği ve yemek listesinin 1 kişinin günlük olarak alması gereken kalori ihtiyacı gözetilerek hazırlandığı belirtilmiştir. Kurumda çıkan yemeklerin kalori hesabının ise ambar memuru tarafından yapıldığı bilgisi verilmiştir.

56. İdare tarafından özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için durumlarına uygun yemeklerin hekim raporları çerçevesinde hazırlandığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından diyet yemek tüketmesi gereken mahpuslara ilişkin belgeler incelenmiş, kronik rahatsızlığı olan mahpuslar ile vegan beslenme tercihinde bulunan mahpusun isim ve koğu bilgilerinin bulunduğu listenin¹⁰ mutfakta mevcut olduğu ve listede diyabet hastası olan mahpuslara ara öğün hazırlanması gerektiğine dair uyarının bulunduğu görülmüştür. Mutfakta ayrıca çölyak hastası mahpusların tüketebileceği ve tüketemeyeceği yemeklerin listesi bulunmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmeler esnasında da söz konusu listede ismi bulunan mahpusların Kurumda yapılan diyet yemeği tükettiği görülmüştür.

57. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Kurum yemekhanesinde yenilmiş ve Kurum personeli ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği, yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu gözlemlenmiştir.

¹⁰ Listedeki; dispepsi hastası 1 mahpusun, hipertansiyon hastası 3 mahpusun, hipertansiyon ve diyabet hastası 1 mahpusun, reflü hastası 1 mahpusun, hemeroid hastası 1 mahpusun, diyabet hastası 2 mahpusun, çölyak hastası 1 mahpusun ve vegan beslenme tercihinde bulunan 1 mahpusun bilgileri yer almaktadır.

58. Görevli personel tarafından Kurum şebekesinden verilen suyun içilebilir nitelikte olduğu ve kantinde pet şişe su satışının da yapılmakta olduğu belirtilmiş, bu husus mahpuslarla yapılan görüşmeler sırasında da doğrulanmıştır.

59. İdare tarafından, Kurumda verilen suyun 6 aylık periyotlarla İl Sağlık Müdürlüğü tarafından denetlendiği bilgisi verilmiştir. İlgili su analiz raporları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, analiz sonuçlarının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu anlaşılmıştır.

D. Sağlık Hizmetleri

60. Kurumun revir servisi; muayenelerin yapıldığı hekim odası, dosyalama işleminin yapıldığı sağlık memuru odası ve ilaçların tutulduğu ilaç odası olmak üzere 3 oda şeklinde teşekkül ettirilmiştir.

61. Revir servisinde kadrosu Sağlık Bakanlığında bulunan 2 uzman aile hekimi ile 1 hemşire ve kadrosu Kurumda bulunan 3 sağlık memuru hafta içi mesai saatlerinde görev yapmaktadır. Kurum İdaresi tarafından 6 infaz ve koruma memurunun revir servisinde çalışması için görevlendirildiği ve hafta sonu ile mesai saatleri dışında kalan zamanlarda en az 1 infaz ve koruma memurunun sağlık servisinde görev yaptığı belirtilmiştir.

62. Hekim odasında sedye ve tekerlekli paravan, elektrokardiyografi (EKG) cihazı, şok cihazı, acil müdahale çantası, tansiyon ve şeker ölçümünde kullanılan cihazlar bulunmaktadır. EKG cihazının kalibrasyonun 6 aylık periyotlarla düzenli şekilde yaptırıldığı görülmüştür. Revir servisine ait dosyaların tutulduğu sağlık memuru odasında ise tekerlekli sandalye bulunduğu görülmüş, yürüme güçlüğü çeken mahpusların tekerlekli sandalye ile revir servisine çıkartıldığı ifade edilmiştir.

63. Görevli personel tarafından mahpusların muayene talepli dilekçe vermeleri üzerine, acil durumlarda ise infaz ve koruma memurlarına sağlık personeli ile görüşmek istediklerini söylemeleri halinde revir servisine çıkartıldıkları; günde ortalama 100 civarı mahpusun muayene edildiği ifade edilmiştir.

64. Görevli personelden alınan bilgiye göre ziyaret tarihinde Kurumda açlık grevinde olan mahpus bulunmamaktadır. Geçmişte Kurumda yaşanan açlık grevi ya da ölüm orucu gibi durumlarda ilgili mahpusların Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığına bildirildiği; mahpuslara şeker, şekerli su, limonlu su, meyve suyu gibi besinlerin verildiği ve her gün düzenli olarak kilo, tansiyon ve şeker gibi ölçümlerinin yapıldığı dile getirilmiştir.

65. Kurumda 1 diş hekimi hafta içi mesai saatlerinde hizmet vermektedir. Diş hekiminin odasında diş ünitesi, röntgen cihazı, paketleme makinesi ve otoklav cihazı bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından odada yapılan incelemeler sırasında dolapta tutulan malzemelerin paketli ve steril biçimde saklandığı ancak diş hekimi tarafından en son kullanılan malzemelerin masada bırakıldığı, odanın kullanımının ardından temizlenmediği görülmüştür.

66. Görevli personel tarafından günde ortalama 30 mahpusun diş muayenesi ve tedavisinin yapıldığı, implant ya da protez tedavisi gibi işlemler için ise mahpusların hastaneye sevk edildiği bilgisi verilmiştir.

67. Mahpusların hastaneye sevk işleminin Kurumda görevli hekimler tarafından yapılan muayenenin üzerine gerekli görülmesi halinde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan birebir görüşmelerde kalabalıklaşma nedeniyle hastaneye sevk süreçlerinin uzadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından bu husus son görüşmede dile getirilmiş, Kurum İdaresi tarafından mahpusların hastaneye sevk işlemlerinin aksamasının nedeninin kapasitenin üstünde mahpus barındırılmasından ötürü Jandarma personeli tarafından yapılan sevk planlamasının yetersiz kalması olduğu ifade edilmiştir.

68. İlaç odasının kilitli tutulduğu, anahtarın ise revir servisinde görevli infaz ve koruma memurlarında olduğu görülmüştür. İlaçların odadaki dolaplarda düzenli ve steril biçimde saklandığı, son kullanma tarihlerine riayet edildiği tespit edilmiştir. Kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların ayrıca kilitli bir dolabın içinde tutulduğu, insülin iğneleri ile soğuk muhafaza edilmesi gereken ilaçların ise medikal buzdolabında saklandığı görülmüştür.

69. Görevli personel tarafından mahpuslara verilmesi gereken ilaçlar ile dozlarının, bizzat sağlık personeline ayarlandığı ve infaz ve koruma memurları aracılığıyla imza karşılığı verildiği ancak kırmızı veya yeşil reçeteli ilaçların doğrudan sağlık personeli tarafından mahpuslara kullandırıldığı ifade edilmiştir. Kronik rahatsızlığı bulunduğu dair hekim raporu olan mahpusların ilaçlarının ise kutu ile mahpusa teslim edildiği belirtilmiştir.

70. Hekim tarafından mahpuslara reçete edilen ilaçların temininde genel itibarıyla herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiş; söz konusu ilaçların anlaşmalı eczanelerden temin edildiği ve eczaneler için öngörülen kotanın yeterli olduğu ifade edilmiştir.

71. Revirde görevli personel tarafından acil bir durum yaşandığında; 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ve Kuruma en yakın hastaneden gelen ambulansın en geç 15 dakika içerisinde Kuruma ulaştığı bilgisi verilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

72. Kurumun psikososyal servisinde 4 psikolog ve 3 sosyal hizmet uzmanı görev yapmaktadır. Ziyaret tarihinde 1 psikoloğun annelik izninde, 1 psikoloğun ise raporlu olduğu bilgisi alınmıştır.

73. Kuruma yeni gelen mahpuslarla en geç 3 gün¹¹ içerisinde ilk görüşme yapılarak Psikososyal Servis İlk Görüşme Formu ve ARDEF doldurulduğu belirtilmiştir.

74. Görevli personel tarafından mahpusların dilekçeleri üzerine psikososyal servis ile görüştürüldükleri ifade edilmiş, risk grubunda olan mahpusların ise düzenli olarak takip edildiği görülmüştür. Kurumda görevli psikologlar tarafından ayrıca Kurum personeliyle de bireysel görüşmeler yapıldığı ifade edilmiştir.

75. Ziyaret Heyeti tarafından psikososyal serviste tutulan bireysel görüşme formları incelenmiş formlarda ilgili mahpusun madde kullanım öyküsü, kendine zarar verme düşüncesi bulunup bulunmadığı, psikolojik olarak gördüğü tedaviler ve geçmiş sağlık öyküsü bilgilerinin bulunduğu görülmüştür.

76. Psikologlar tarafından yapılan görüşmeler sonucunda nevrotik veya psikotik tedaviye ihtiyaç olduğuna kanaat getirilen mahpuslar Kurum hekimi ile iş birliği içerisinde psikiyatri hekimine yönlendirilmektedir. Ayrıca intihar risk faktörü taşıdığı belirlenen mahpuslar hakkında İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantısı) yapıldığı ifade edilmiştir.

77. Görevli personel tarafından açlık grevi ve ölüm orucuna giren mahpuslara ikna çalışmaları yapıldığı ve söz konusu mahpusların Kurum hekimiyle iş birliği çerçevesinde psikiyatriye sevklerinin gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir.

78. Ziyaret tarihinden geriye doğru son 1 yıl içerisinde 1 mahpusun intihar ettiği ve 25 mahpusun kendine zarar verme davranışı gösterdiği öğrenilmiştir¹².

79. Psikososyal servis tarafından mahpuslara kadına yönelik şiddet, madde bağımlılığı ve aile içi şiddet seminerlerinin düzenlendiği, ziyaret tarihinde “Öfke Kontrol” ve “Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı (SAMBA)” grup çalışmalarının aktif olarak devam ettiği bilgisi verilmiştir.

¹¹ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 55’inci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendine göre “Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır.”

¹² Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemeler neticesinde mahpusun vefatına ilişkin katta görevli olan infaz ve koruma memurları için adli ve idari soruşturma başlatıldığı, ziyaret tarihinde soruşturmanın devam ettiği anlaşılmıştır.

80. Psikososyal servis tarafından mahpusların yakınları ile iletişime geçilerek ihtiyaçlarına ilişkin bilgi verildiği ifade edilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından yakınlarıyla iletişime geçilen mahpusların listesi incelenmiş ve listeye görüşme içeriğinin işlendiği görülmüştür.

81. Manevi rehberlik biriminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevlendirilen 5 vaiz, pazartesi ve perşembe günleri arasında olmak üzere haftada 4 gün görev yapmaktadır. Manevi rehberlik birimi çerçevesinde her hafta 1 gün Kurumda konferans düzenlendiği ve Kur'an-ı Kerim ve hafızlık kursu verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca mahpusların dilekçeyle talep etmesi halinde bireysel görüşmelerin ve oda ziyaretlerinin gerçekleştirildiği, koşullara taziye ziyaretlerinde bulunulduğu öğrenilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından manevi rehberlik birim görevlisiyle talep etmeleri halinde görüşebildikleri, bu konuda herhangi bir problem yaşamadıkları dile getirilmiştir.

82. Ziyaret Heyeti tarafından maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için Kızılay'dan kıyafet bağışı alındığına ilişkin belgeler incelenmiş ve ziyaret tarihinden geriye doğru son 1 hafta içerisinde 30 mahpusa bağışlanan kıyafetlerin teslim edildiği görülmüştür.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

83. Kurum eğitim servisine bağlı olarak kütüphane ve sosyal-kültürel kurslar çerçevesinde çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim servisinde 2 öğretmen ile 4 infaz ve koruma memurunun hafta içi her gün mesai saatlerinde görev yaptığı öğrenilmiştir.

84. Kurumda aktif olarak eğitim-öğretime devam eden mahpuslara ilişkin sayısal verileri içerir tablo aşağıda yer almaktadır:

ÖĞRENİM KADEMESİ	KİŞİ SAYISI
Açık Ortaokul	30
Açık Lise	153
Açık Öğretim Fakültesi/Anadolu Üniversitesi	1
Açık Öğretim Fakültesi/İstanbul Üniversitesi	2
Açık Öğretim Fakültesi/Atatürk Üniversitesi	3
TOPLAM	189

85. Mahpusların ücretsiz olan ders kitaplarının eğitim birimi tarafından sağlandığı, diğer ders kaynaklarının ise ücreti ilgili mahpus tarafından karşılanmak suretiyle dış kantin

yoluyla temin edildiği veya ilgili mahpusun yakınları tarafından tedarik edilerek¹³ eğitim biriminin incelemesinden geçtikten sonra mahpusa teslim edildiği belirtilmiştir. Mahpusların koğuşlarında bulunduracakları ders kitabı sayısında bir sınırlama bulunmamaktadır.

86. Kurum İdaresi tarafından mahpuslara dilekçe ile talepte bulunmaları üzerine Kurum kütüphanesinden ve İl Halk Kütüphanesinden kitap temin edildiği ifade edilmiştir. Kurum Kütüphanesinde Dewey Ondalık Sistemi¹⁴’ne göre sınıflandırılmış 10 konu başlığı¹⁵ altında toplam 4.760 kitap bulunmaktadır. Kütüphanede yalnızca Arapça dilinde yabancı kitapların bulunduğu görülmüştür. İl Halk Kütüphanesinde ise Dewey Ondalık Sistemi’ne göre sınıflandırılmış 7 konu başlığı¹⁶ altında toplam 7.000 kitap bulunmaktadır.

87. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmeler sırasında her koğuşta Kurum kütüphanesi ile İl Halk Kütüphanesinin kitap listelerinin ve dilekçelerin yazımı ile kütüphaneden yararlanılmasına ilişkin kural ve uyarıların yazılı olduğu listelerin bulunduğu görülmüştür. Kütüphane kullanımına ilişkin kural ve uyarıların yazılı olduğu listenin üzerinde mahpusların her 15 günde Kurum kütüphanesinden 2 kitap ve İl Halk Kütüphanesinden 3 kitap talep edebilecekleri belirtilmiş, her koğuşa 1 adet kitap listesi verildiği ve listelerin tahrip edilmesi halinde masrafi koğuştaki mahpuslarca karşılanmak üzere yeni listelerin verileceği yazılmıştır.

88. Kütüphanede yapılan inceleme sırasında mahpusların yazdığı dilekçeler doğrultusunda form doldurularak tutanak tutulduğu ve ilgili dilekçedeki kitapların mahpuslara verilmek üzere ayrıldığı görülmüştür.

89. Gazete veya dergilerin dilekçeyle talep edilmesi halinde; ücreti mahpuslar tarafından karşılanmak koşuluyla, saymanlık birimi tarafından dış kantin aracılığıyla alındığı ve mahpuslara verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarına ve Adalet Bakanlığına ait dergi ve gazetelerin ücretsiz olarak temin edildiği bilgisi eklenmiştir.

90. Ziyaret tarihinde Kurum bünyesinde devam etmekte olan 1’inci kademe okuma yazma kursu, bağlama kursu ve terzilik kursu bulunmaktadır. Kurum İdaresi tarafından dekoratif tablo yapımı kursunun da bulunduğu ancak ziyaret tarihinde tablo yapım atölyesinin

¹³ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 77’nci maddesinin birinci fıkrası; “*Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında ve dinî bayramlarda, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir.*”

¹⁴ Dewey Onlu Sınıflandırma Sistemi olarak da bilinmektedir. Kitaplara 10 ana başlık ve bunların alt başlıkları üzerinden belirli numaralar verilen, kitapların alt başlıklara göre raflara dizildiği sınıflandırma sistemidir.

¹⁵ 10 konu başlığı şöyledir: Genel konular, felsefe ve psikoloji, din, toplum bilimleri, dil ve dil bilim, doğa bilimleri ve matematik, teknoloji, sanat, edebiyat, coğrafya ve tarih.

¹⁶ 7 konu başlığı şöyledir: Genel konular, felsefe ve psikoloji, din, fen ve matematik, teknoloji, edebiyat, coğrafya ve tarih.

alt kata taşınmakta olduğu, taşınmanın bitmesinin ardından kursun devam edeceği bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından atölye incelenmiş, mahpusların yaptığı birçok dekoratif tablonun bulunduğu ve atölyedeki malzemelerin görevli personel tarafından alt kata taşındığı görülmüştür.

91. Kurumda aktif olarak devam eden kurslar ve kursa katılan mahpuslara ilişkin sayısal verileri içerir tablo aşağıda yer almaktadır:

Aktif Olarak Devam Eden Kurs	Kişi Sayısı
1'inci Kademe Okuma Yazma	39
Terzilik	24
Bağlama	24
Dekoratif Tablo Yapımı	25
TOPLAM	112

92. Kurum İdaresi tarafından bağlama kursu için 10 adet bağlama temin edildiği, kursu alan mahpusların 2 grup halinde Halk Eğitim Merkezinden gelen öğretmen ile çalıştığı belirtilmiştir. Eğitim öğretim servisinde yapılan incelemede mahpusların 12 kişilik sınıflarda öğretmen eşliğinde bağlama çalıştığı görülmüş, görüşme yapılan mahpuslar kurstan memnun olduklarını belirtmiştir.

93. Kurum İdaresi tarafından hafta içi her gün terzilik kursu verildiği ifade edilmiş, mahpusların terzihanede 12 kişilik gruplar halinde öğretmen eşliğinde çalıştıkları görülmüştür. Terzilik kursu alan mahpuslarla yapılan görüşmelerde kurstan memnun oldukları belirtilmiştir.

94. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde Kurumda yeterince kurs olmadığı ve kontenjanının sınırlı olması nedeniyle açılan kurslara katılamayanların bulunduğu dile getirilmiştir.

95. Kurumda açık ve kapalı spor salonu bulunmamaktadır. Kurum kampüsünde halı saha bulunduğu ve eskiden koğuşlara yönelik hazırlanan çizelge dâhilinde kullanıldığı ancak uygulamanın değiştirildiği, artık mahpuslara halı sahanın kullanılmadığı ifade edilmiştir. Kapalı spor salonu olarak kullanılan basketbol sahasının ise konferans salonuna çevrildiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından konferans salonunda yapılan incelemelerde, basketbol potalarının sökülerek salona sahne yerleştirildiği ve çok sayıda sandalye konulduğu görülmüştür.

96. Ziyaret tarihinde Kurum bünyesinde terzi atölyesi, yemekhane ve Kurum iç hizmetleri kapsamında işyurdu faaliyeti yapılmaktadır. İşyurdu faaliyetinde görev alan

mahpuslarla yapılan görüşmelerde Kurum İdaresinden ve çalışma şartlarından memnun oldukları dile getirilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

97. Kurumda 500 kişilik kapasiteye sahip açık görüş alanı mevcuttur. Açık görüş alanının Kurum binasının 3'üncü katındaki koridora kurulduğu, alanın koridor boyunca yan yana masalar yerleştirilerek ve masaların etrafına sandalyeler dizilerek teşekkül ettirildiği görülmüştür. Masanın sol tarafında ziyaretçilerin, sağ tarafında ise mahpusların yan yana sıralandığı ifade edilmiştir. Açık görüş alanının mahpuslarla ziyaretçilerin mahremiyetini sağlayacak cam vb. malzeme ile ayrılmadığı görülmüş, konuşulanların diğer mahpus ve ziyaretçiler tarafından duyulabileceği tespit edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde de, açık görüş alanını kullanırken mahremiyet kaygısı yaşadıkları ifade edilmiştir. Kurum İdaresi ile açık görüş alanında mahremiyetin sağlanamadığı sorunu paylaşılmış, İdare tarafından Kurumdaki mahpus sayısının fazlalığı nedeniyle açık görüş anında güvenliğin sağlanabilmesi adına söz konusu uygulamanın icra edildiği dile getirilmiştir.

98. Mahpusların her ay 1 saat açık görüş hakkından yararlandırıldığı, açık görüş sırasında mahpusların ve ziyaretçilerin içecek tüketmesine izin verildiği bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmeler sırasında, açık görüş hakkından yararlanma konusunda süre sıkıntısı yaşamadıkları ve kantinden içecek satın alarak açık görüş alanına götürebildikleri dile getirilmiştir.

99. Kurumda 20 adet kabin şeklinde teşekkül ettirilmiş kapalı görüş alanı bulunmaktadır. Kapalı görüş alanında, görüşmelerin kayıt altına alındığına dair uyarının asılı olduğu görülmüştür. Görevli personel tarafından açık görüş haftası dışında kalan 3 hafta boyunca, haftada 1 defa ve 1 saat süreyle kapalı görüş yapıldığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmeler sırasında kapalı görüş hakkından yararlanma konusunda süre sıkıntısı yaşamadıkları belirtilmiştir.

100. Kapalı görüş kabinlerinde mahpus ile ziyaretçilerin arasının kırılmaz cam ile ayrıldığı ve görüşlerin ahize ile gerçekleştirildiği görülmüş; Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede söz konusu ahizelerin çalışır vaziyette olduğu tespit edilmiştir. Ancak kapalı görüş alanında ziyaretçiler ve mahpuslar için yeterli sayıda sandalye bulunmamaktadır.

101. Kurumda 31 adet ankesörlü telefon mevcuttur. Telefonla görüşme süresi, her hafta 10 dakika olacak şekilde uygulanmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde telefon görüşmelerinin gerçekleştirilmesi ile ilgili sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.

102. Kurumda, yurt genelinde “Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) E-Görüş Projesi” kapsamında ceza infaz kurumlarında kurulması planlanan görüntülü görüşme sistemleri teşekkül ettirilmiş olup toplamda 78 adet görüntülü görüşme cihazı bulunmaktadır. İdare tarafından Kuruma gelen mahpusların evraklarının tam olması halinde geçici odalarda bulundukları süre içerisinde de görüntülü görüşmeden yararlandırıldıkları iletilmiştir.

103. Kurumda 4 adet aile görüş odası mevcuttur. Aile görüş odalarında 1 adet çift kişilik yatak ve 1 adet dolap ile tuvalet, banyo ve lavabo bulunduğu; havalandırmanın ise klima yoluyla sağlandığı görülmüştür. Odaların temizliğinin, işyurdu kapsamında çalışan mahpuslarca yapıldığı bilgisi verilmiştir.

104. Aile görüş odalarının kullandırılmasına ilişkin tutanak tutulduğu ifade edilmiş, ilgili tutanaklar Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir. Tutanakların aylara göre dosyalanarak saklandığı ve düzenli tutulduğu görülmüştür.

105. Koğuşlardaki televizyonlarda 29 kanal olduğu; kanallardan birinde kantin fiyat listesinin, iyi hal değerlendirme kriterlerinin ve yemek listesinin verildiği görülmüştür. Kurum İdaresince televizyondan her gün film gösterimi yapıldığı ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde televizyondan yayını verilen kanalların çeşitliliğinden memnun oldukları dile getirilmiştir.

106. Kurumdaki avukat görüş odasının, birbirinden paravanla ayrılan kabinler şeklinde teşekkül ettirildiği ve 8 adet kabinin bulunduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüşme odasında yapılan incelemede, odada kamera bulunmadığı ancak kabinlerin birbirinden paravanla ayrılması nedeniyle mahpus ile avukatın konuşmasının diğer kimselerce duyulabileceği gözlemlenmiştir.

107. Kurumda 1 adet noter görüşme odasının mevcut olduğu ve odanın mahpuslar ile noterin arasının kırılmaz cam ile ayrılacak şekilde tasarlandığı görülmüştür. Kurum İdaresi tarafından odada bulunan kırılmaz camın kaldırılacağı ifade edilmiştir.

108. Kurumda 6 adet SEGBİS odası bulunmaktadır. SEGBİS odalarından yalnızca 5’inin çalışır vaziyette olduğu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ek olarak 2 adet SEGBİS odasının kurulacağı bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemeler neticesinde SEGBİS odalarının dışarıya ses geçirmediği tespit edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

109. TİHEK’in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla birebir görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

110. Aynı kampüs içerisinde bulunan açık ceza infaz kurumu ve kapalı ceza infaz kurumu personelinin birbirinden ayrılarak her personelin yalnızca tek kurumda görevlendirilmesi,

111. Koğuşlara acil durum butonu konulması,

112. Sigara kullanmayan mahpuslara ayrı koğuş tahsis edilmesi,

113. Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

114. Yumuşak odanın boş olduğu zamanlarda havalandırılmasının sağlanması,¹⁷

115. Kurumdaki koğuşlara sıcak su verilme saat aralığının artırılması,

116. Kamera sisteminin yenilerek kamera sayısının artırılması ve başta koğuş girişleri olmak üzere Kurum genelinde kör nokta kalmayacak şekilde kamera kurulumunun yapılması,

117. Mahpuslara detaylı arama sırasında verilmesi gereken önlüklerin arama odasında tutulması,

118. Mahpusların kullandığı yıpranmış yatak ve battaniyelerinin yenilenmesi¹⁸,

¹⁷ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19.1: “Cezaevlerinin bütün bölümleri her zaman gerekli şekilde bakımlı ve temiz tutulmalıdır.”

¹⁸ Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

119. Mahpusların suç gruplarına uygun olarak koğuşlara yerleştirilmesi,¹⁹

120. İyi hal değerlendirme kurulunun mevzuat²⁰ çerçevesinde teşekkül ettirilmesi ve mahpusların iyi hal değerlendirmesinin yapılması için tüm kurul üyelerinin ilgili mahpus ile görüştürülmesi,

121. Kantindeki ürün sayısı ve çeşitliliğinin artırılması,

122. Mahpusların aileleri tarafından gönderilen iç çamaşırı, çorap, terlik vb. eşyaların gerekli kontrollerin yapılmasının ardından mahpuslara teslim edilmesi²¹,

123. Kurum revir servisinde bulunan diş hekimi odasının temiz tutulması ve malzemelerin her kullanımının ardından sterilize edilmesi,

124. Kurum kütüphanesine yabancı dillerde kitap temin edilmesi,

¹⁹ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 24'üncü maddesi: "(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

²⁰ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 22'nci maddesi: "(1) İdare ve gözlem kurulu; kurum müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, cezaevi tabibi, psikiyatrist, bir psikolog ve psiko-sosyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevliden oluşur. (2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde idare ve gözlem kurulu, mevcut olanlarla oluşturulur. (3) (Ek:RG-12/11/2021-31657-CK-4773/9 md.) 5275 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince iyi hâl değerlendirmesi yapacak olan kurula, Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği Cumhuriyet savcısı başkanlık eder. Bu kurula birinci fıkrada sayılan üyelerin yanı sıra Cumhuriyet başsavcısı tarafından belirlenen bir izleme kurulu üyesi ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı il veya ilçe müdürlükleri tarafından görevlendirilen birer uzman da katılır."

²¹ 5275 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesi: "Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dinî bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir. Çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda belirtilen zaman dilimi dışında da hediye kabul edebilir." 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesi: "Hükümlülerin koğuş, oda ve eklentilerinde üç çift ayakkabı, bir çift terlik, bir adet kemer ve gerektiği kadar iç çamaşırı ve çorap ile aynı tür eşyadan 6 adedi geçmeyecek ve toplamda 30 parçayı aşmayacak şekilde; başörtüsü, fular, içlik, havlu, bornoz, palto, manto, mont, ceket, hırka, pantolon, etek, elbise, eşofman, gömlek, kazak, pijama, tişört, kravat, kaşkol, 25/11/1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisâsı Hakkında Kanuna aykırı olmayan bir adet şapka bulundurulmasına izin verilir. Hükümlüler; ceza infaz kurumu dışından getirilmesine izin verilen giyim eşyalarından eskiyenlerini, yenileriyle değiştirebilir." Ayrıca Anayasa Mahkemesine göre ceza infaz kurumlarının güvenliğini sağlamak için aileler tarafından tutuklu ve hükümlülere kıyafet teslimine yönelik olarak kısıtlayıcı düzenlemeler yapılması makul olmakla birlikte müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olabilmesi, müdahale için seçilen aracın ceza infaz kurumunun güvenliğinin sağlanması amacına ulaşabilmesi bakımından elverişli olmasına bağlıdır. Bu çerçevede Mahkeme, Kuruma teslim edilen iç çamaşırlarının uygun yöntemlerle denetlenerek mahpusa verilmemesinin kurum ile mahpus arasındaki çatışan menfaatlerin dengelenmesi çabasına girilmeden kurum güvenliğinin sağlanması amacına öncelik verilmesi anlamına geleceğini, ceza infaz kurumlarının güvenliğini sağlayacak tedbirlerin alınması konusunda kamusal makamların geniş takdir yetkileri bulunsu da alınacak tedbirlerin tutuklu ve hükümlülerin tutulma hâlinin gerektirdiğinin ötesinde fiziksel ve ruhsal bütünlüklerinin bozulmasına neden olmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Bkz. Anayasa Mahkemesi, Mehmet Erdoğan, B.No: 2019/18371, 16/11/2022, para.16-17.

125. Kurumda mevcut olan kurslara daha fazla sayıda mahpusun katılımının sağlanması ve kurs çeşitliliğinin artırılması²²,

126. Kuruma kapalı spor salonu inşa edilmesi,

127. Kurumda bulunan açık futbol sahasının tekrar mahpusların kullanımına sunulması,

128. Açık görüş alanının mahpusların ve ziyaretçilerin mahremiyetini sağlayacak şekilde dizayn edilmesi,

129. Kapalı görüş alanında bulunan sandalyelerin mahpus ve ziyaretçi sayısına orantılı olacak şekilde artırılması,

130. Avukat görüşme odasının mahpus ile avukatın konuşmalarının duyulamayacağı şekilde dizayn edilmesi,

131. Noter görüş odasında bulunan kırılmaz camın kaldırılarak mahpusların noter ile mevzuata²³ uygun şekilde görüştürülmesi,

132. Çalışır vaziyette olmayan SEGBİS cihazının tamir edilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Mersin İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

133. Hastane sevk raporu düzenlenmiş mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilebilmesi için gerekli çalışmalarının yürütülmesi²⁴

hususları tavsiye edilmektedir.

²² Nelson Mandela Kuralları, Kural 4.1: “Hapis cezası veya bir kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakan benzer tedbirlerin amacı, esas olarak toplumu suçtan korumak ve tekrar suç işlenmesinin önüne geçmektir. Bu amaçlara, sadece hapis cezasının, bu kişilerin serbest bırakıldıktan sonra, mümkün olduğunca, topluma yeniden entegrasyonunun sağlanması ve böylece kanunlara riayet eden ve kendini idame ettirebilen bir hayat sürmesine imkân sağlamak için uygulanması ile ulaşılabilir.”

²³ 17/2005 tarihli ve 25848 Resmî Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 22’nci maddesi: “Hükümlü ve tutuklular, meslek kimliğinin ibrazı ve göreviyle ilgili olmak koşuluyla, noterle, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, idarenin gözetiminde açık görüş usulü çerçevesinde görüşebilir.”

²⁴ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur.”

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiye

134. Kurumun kapasite üzerinde mevcut barındırıyor olmasından dolayı²⁵ sosyal ve sportif faaliyetlere katılım, sağlık hizmetlerine erişim ile genel temizlik hususlarında sorun yaşadığı göz önüne alındığında kapasite sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılması, hususu tavsiye edilmektedir.

²⁵ Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK) 2'nci Genel Rapor, CPT/Inf (92) 3, para. 46: “Aşırı kalabalıklaşma, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”